

ORIENTĂRILE PROFESIONALE ALE TINERETULUI ÎN PERIOADA POSTPANDEMICĂ

CAREER ORIENTATION OF CONTEMPORARY YOUTH IN POST-PANDEMIC PERIOD

Corina Savițchi,

asistent universitar, UPS „Ion Creangă”, Chișinău

ORCID:0000-0002-72324878

CZU: 331.54(053.6)

Abstract:

In this article, the professional orientations of the youth in the Republic of Moldova in the post-pandemic period and the development trends of the labor market were analyzed. As a result of the research carried out, it was noted that the labor market in the post-pandemic period comes with new specific features: remote work becomes a normality; the COVID-19 pandemic had a major impact on the training and development of professional skills through online education; the jobs of the future will be a combination of technical and human skills, which can offer promising career opportunities and contribute to economic growth and the sustainable development of society.

Key words: *youth, professional orientations. post-pandemic period.*

Criza în domeniul sănătății cauzată de izbucnirea pandemiei COVID-19 a avut un impact semnificativ asupra tuturor aspectelor vieții sociale și economice. Pe măsură ce virusul se răspândește peste tot în lume, rata șomajului a crescut vertiginos. Numărul locurilor de muncă a înregistrat o scădere dramatică drept consecință a măsurilor de carantină, a distanțării sociale, a interdicțiilor de călătorie, a limitării sau închiderii temporare a diverselor activități economice, a respectării regulilor de igienă care au venit ca recomandări în vederea atenuării răspândirii virusului. Aceste măsuri au afectat locurile de muncă existente, dar și procesul de creare a celor noi. O îmbunătățire a situației epidemiologice a venit în urma vaccinării în masă a cetățenilor, ceea ce a contribuit la o stabilizare a situației. Cu toate acestea, transformările din structura pieței muncii și a economiei în ansamblu vor fi de durată și se vor răsfrânge inevitabil asupra proceselor inflaționiste.

În același timp, distanțarea socială a contribuit la revizuirea standardelor de muncă în multe ramuri ale economiei naționale, a schimbat condițiile de angajare și cerințele angajatorilor față de angajați. Tranziția forțată a mii de instituții la munca de la distanță a fost un catalizator pentru economia digitală și a condus la apariția noilor grupuri de profesii ale viitorului. Este evident faptul că lumea de după pandemie nu va mai fi aceeași, în primul rând în domeniul

ocupării forței de muncă. Creșterea cererii din partea companiilor pentru angajați care sunt capabili să se implice activ în procesele organizaționale pentru a depăși consecințele pandemiei reduce substanțial competitivitatea tinerilor specialiști, cu o experiență practică nesemnificativă.

În conformitate cu *Legea nr. 215 din 29.07.2016 cu privire la tineret*, tinerii reprezintă persoanele cu vârsta cuprinsă între 14 și 35 de ani.⁸ Tineretul reprezintă o componentă importantă a rezervelor de forță de muncă a țării, însă, cu toate acestea, se confruntă cu o serie de probleme stringente și specifice în procesul de încadrare și adaptare în câmpul muncii, legate de lipsa competențelor profesionale, a experienței de producție și a calificărilor necesare, solicitate pe piața forței de muncă contemporană.

Potrivit studiilor, tinerii cu vârsta cuprinsă între 18-23/24 de ani care și-au finalizat studiile de formare profesională reprezintă unul dintre cele mai dificile segmente ale pieței muncii. Aceștia solicită un loc de muncă conform specialității și un nivel al venitului destul de ridicat, având în același timp o experiență minimă în domeniul profesional. O serie de factori caracteristici pieței contemporane a forței de muncă intervin în procesul de angajare a tinerilor specialiști în câmpul muncii cum ar fi: reforma pensiilor și creșterea vârstei de pensionare, care intensifică competiția între angajați; dezvoltarea educației axată mai mult pe cererea din partea populației decât pe nevoile pieței muncii; deprofesionalizarea tinerilor profesioniști în procesul de căutare îndelungată a unui loc de muncă; transformarea bazei valoric-motivaționale a activității de muncă a tineretului modern.⁹

Problematica consacrată tineretului rămâne a fi relevantă în lucrările autorilor din România: F. Mahler, O. Bădina, A. Roth, L. Mihaș, care analizează statutul și rolul tineretului, tendințele de dezvoltare a acestuia, viitorul muncii și al profesiilor; H. Cazacu cercetează constructul „ocupație-instrucție-venit”; Al. Bejan studiază procesul de stratificare a tineretului (tineri activi, tineri inactivi); problema egalității șanselor educaționale a fost investigată de T. Rotariu; I. Mărgineanu explică problematica mobilității sociale, care implică, inevitabil tineretul etc.

⁸ *Legea nr. 215 din 29.07.2016 cu privire la tineret.*

https://old.mts.gov.md/sites/default/files/document/attachments/legea_nr.215_din_29.07.2016_cu_privire_la_tineret.pdf (accesat 25.04.2023)

⁹ Михайлова В. В., Сухенко Н.В. *Молодежный рынок труда: социологический анализ взаимодействия работодателей и студентов (на примере Нижегородской области)*. Социальные и Гуманитарные Знания. 2022. Том 8, № 1 сайт журнала:

<http://j.uniyar.ac.ru/index.php/dnk> (accesat 27.05.2023)

Este de remarcat, în același timp, că tineretul constituie obiectul unor investigații și este valorificat multiplanic în lucrările cercetătorilor din Federația Rusă: problemele cu care se confruntă tineretul în procesul de ocupare a forței de muncă și integrarea lui în câmpul muncii se regăsesc în lucrările autorilor Т.А. Бабушкин, Ю.В. Вишнеvский, М. Гарсия-Исер, А.Я. Долговая; analiza comportamentului tinerilor pe piața muncii este realizată în lucrările savanților Н.М. Власова, А.С. Готлиб, Н. Зоркая, Л.С. Скачкова, Д.С. Петрова, В.А. Макарова, Г.А. Чередниченко, Н. Федотова etc.

Problematica tineretului rămâne a fi solicitată în lucrările autorilor din Republica Moldova: А. Timuș, VІ. Blajco, M. Bulgaru, Gh. Rusnac, care în investigațiile lor au abordat condiția umană a tineretului, calitatea vieții lui în perioada de tranziție, particularitățile de socializare a tinerilor. Aspecte legate de incluziunea tinerilor NEET, integrarea tinerilor pe piața muncii, alegerea profesiei și aspirațiile tinerilor privind învățământul superior din Republica Moldova sunt cercetate de О. Găgăuz, M. Buciuceanu-Vrabie, А. Bârcă. Ocuparea forței de muncă în rândul tinerilor din mediul rural este domeniul de cercetare al autoarei С. Caușan.

Necesitatea unei investigații sociologice privind încadrarea și adaptarea tinerilor pe piața forței de muncă din Republica Moldova, în perioada postpandemică se datorează unor circumstanțe anume: în primul rând, tinerii constituie o parte semnificativă a populației active (numărul populației cu reședința obișnuită la 1 ianuarie 2022 a constituit 2603,8 de mii persoane, din care 670,9 de mii sau 25,8% sunt tineri cu vârsta 14-34 ani)¹⁰, ocupând un loc important în reproducerea potențialului de muncă a țării; în al doilea rând, evoluția unui stat depinde de oportunitățile și condițiile de inițiere în activitatea profesională a tinerilor, dar și de includerea cu succes și adaptarea acestora în câmpul muncii.

Scopul investigației de față este determinarea premiselor sociale ale încadrării și adaptării tineretului în câmpul muncii și activitatea profesională, astfel, se vor putea măsura, explica și oferi soluții privind îmbunătățirea condițiilor de angajare a tinerilor în activitatea de muncă.

În continuare prezentăm rezultatele *chestionarului*, ce a avut ca scop analiza gradului de încadrare și adaptare a tineretului contemporan în câmpul

¹⁰ *Strategia de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030” și a Programului privind implementarea acesteia pentru anii 2023-2026.*

https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/subiect-04-nu-55-mec-2023_1.pdf

(accesat 27.05.2023)

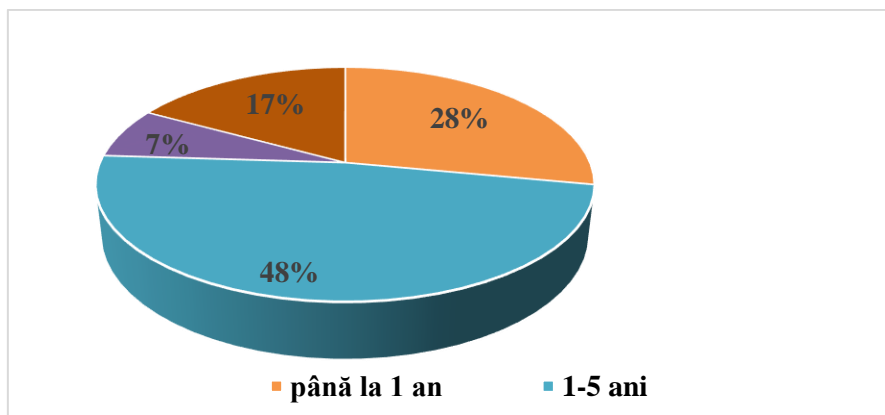
muncii și a fost aplicat online în perioada decembrie 2022-ianuarie 2023, pe un lot de 50 de persoane încadrate în câmpul muncii din regiunea de nord, centru și sud a țării, cu vârsta cuprinsă între 16-35 ani. Dintre tinerii intervievați, 60% sunt posesorii diplomelor de studii superioare, 30% au studii secundar profesionale și 10% studii gimnaziale.

Conform statutului ocupațional respondenții se împart în:

- 52% salariați
- 24% șomeri
- 8% lucrători pe cont propriu
- 12% studenți/elevi
- 4% lucrători familiari neremunerați.

Respondenții salariați au experiență de muncă care variază după cum urmează:

Figura nr. 1 Experiența de muncă a tinerilor chestionați
(realizată de autor în baza investigației științifice)

Intervievații susțin că pentru angajator contează diploma de specialitate. În Raportul de activitate pentru anul 2022 a Ministerului Educației și Cercetării a Republicii Moldova observăm interesul absolvenților de liceu pentru continuarea studiilor (în anul 2022 au absolvit studiile liceale 11,6 mii elevi, iar la facultate au fost înmatriculați – 13,6 mii persoane)¹¹.

Dintre persoanele chestionate, 65% activează în sectorul public, 30% în sectorul privat, iar 5% nu cunosc ce formă de proprietate are organizația unde lucrează. Analizând răspunsurile, am rezumat că activitatea profesională într-o instituție de stat oferă o siguranță mai mare decât într-o întreprindere privată

¹¹ Raport de activitate pentru anul 2022, Ministerul Educației și Cercetării, https://mecc.gov.md/sites/default/files/raport_mec_2022_1.pdf (accesat 23.06.2023)

unde au fost acordate concedii neplătite salariaților sau trimiși forțat în concediu anual de odihnă, instituirea șomajului tehnic sau staționarea/suspendarea activității unității etc., prin acestea dovedind vulnerabilitate și lipsă de flexibilitate. Conchidem că ponderea cea mai mare a tinerilor sunt informați privind piața forței de muncă din RM.

Tinerii angajați își desfășoară activitatea în diverse ramuri ale economiei naționale:

- 60% (30) – administrare publică, învățământ, ocrotirea sănătății, asistență socială,

- 18% (9) – domeniul HoReCa,

- 10% (5) – construcții,

- 8% (4) – industrie,

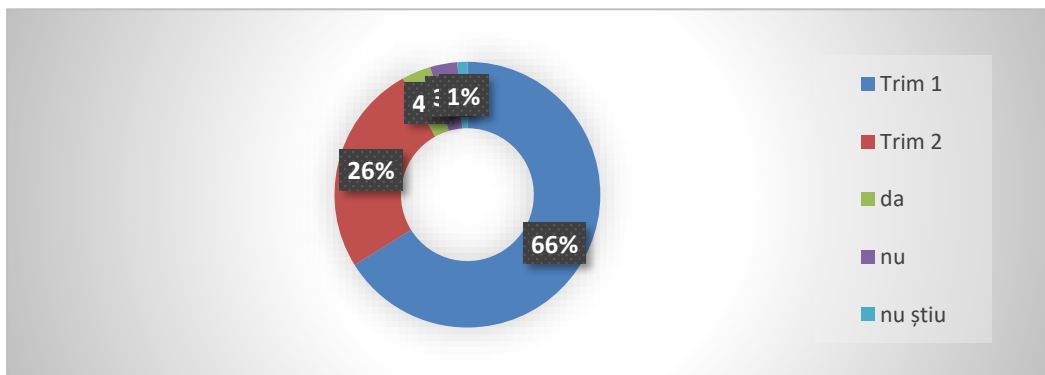
- 4% (2) – altele.

Conform specialității obținute sunt încadrați în câmpul muncii 48% (24) din persoanele chestionate, motivele care i-au determinat să nu lucreze în domeniul în care au pregătire profesională sunt diverse: program de lucru fix – 32% (16), nivelul redus al salariului – 25% (12), deficitul locurilor de muncă în domeniu – 20% (10), dificultate în a combina viața profesională cu cea de familie – 16% (8), lipsa șanselor de promovare – 7% (4).

Programul de lucru flexibil se regăsește printre solicitările prioritare înaintate de tineri. Datorită faptului că acești angajați cunosc situația de pe piața forței de muncă, peste 90% dintre ei activează în bază de contract individual de muncă beneficiind de concediu anual și medical plătit și alte facilități.

La întrebarea *sunteți mulțumiți de locul de muncă ocupat în prezent?* Respondenții au răspuns astfel:

Figura nr. 2 Gradul de satisfacție față de munca exercitată
(realizată de autor în baza investigației științifice)

În acest context, factorii care influențează cel mai mult asupra satisfacției față de munca exercitată, în viziunea tinerilor sunt: salariul, posibilitățile de creștere în carieră, oportunitățile de dezvoltare profesională, condițiile de muncă și relațiile cu colegii.

Astfel, rezultatele chestionarului și discuțiile cu tinerii pe marginea problemei date au încercat să ne convingă că situația din țară nu a fost atât de dificilă în perioada pandemică, însă cercetările ne prezintă o altă realitate unde jumătate din populație consideră că autoritățile nu au gestionat eficient pandemia, ceea ce a amplificat stările de anxietate și nesiguranță cu privire la activitatea directă la locul de muncă¹². Piața forței de muncă în perioada postpandemică vine cu noi trăsături specifice: munca de la distanță devine o normalitate; pandemia COVID-19 a avut un impact major asupra formării și dezvoltării competențelor profesionale prin învățământul desfășurat în regim online; profesiile viitorului vor fi o combinație de abilități tehnice și umane, care pot oferi oportunități de carieră promițătoare și pot contribui la creșterea economică și la dezvoltarea sustenabilă a societății.

Bibliografie:

1. *Legea nr. 215 din 29.07.2016 cu privire la tineret*. Disponibil: https://old.mts.gov.md/sites/default/files/document/attachments/legea_nr.215_din_29.07.2016_cu_privire_la_tineret.pdf (vizitat 25.04.2023)
2. *Munca inegală pe timp de pandemie. Analiza inegalităților de gen pe piața muncii în timp de pandemie*. Chișinău, 2021. Disponibil: https://progen.md/wp-content/uploads/2021/02/Studiu_Impact_COVID_corectat.pdf (vizitat 24.06.2023)
3. *Raport de activitate pentru anul 2022, Ministerul Educației și Cercetării*. Disponibil: https://mecc.gov.md/sites/default/files/raport_mec_2022_1.pdf (vizitat 23.06.2023)
4. *Strategia de dezvoltare a sectorului de tineret „Tineret 2030” și a Programului privind implementarea acesteia pentru anii 2023-2026*. Disponibil: https://gov.md/sites/default/files/document/attachments/subiect-04-nu-55-mec-2023_1.pdf (vizitat 27.05.2023)
5. МИХАЙЛОВА В.В., СУХЕНКО Н.В. *Молодежный рынок труда: социологический анализ взаимодействия работодателей и студентов (на примере Нижегородской области)*. Социальные и Гуманитарные Знания. 2022. Том 8, № 1 Disponibil: <http://j.uniyar.ac.ru/index.php/dnk> (vizitat 27.05.2023)

¹² *Munca inegală pe timp de pandemie. Analiza inegalităților de gen pe piața muncii în timp de pandemie*. Chișinău, 2021. https://progen.md/wp-content/uploads/2021/02/Studiu_Impact_COVID_corectat.pdf (accesat 24.06.2023)